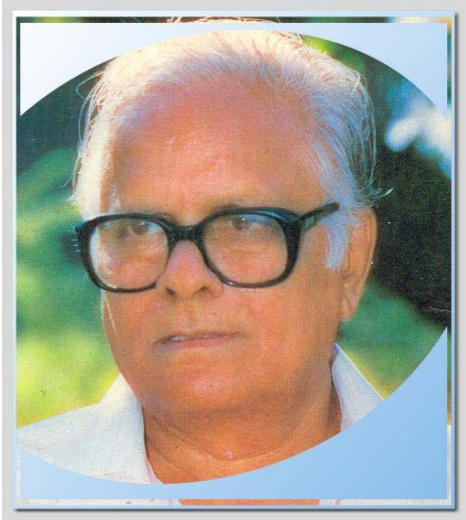

మగవాడు ఆడమనిషి రాచిండ విశ్వనాథశాస్త్రి

ఈనాటి పాఠకులకోసం ఒకనాటి ఆణిముత్యం

ఆంధ్రపత్రిక, 29-4-1953 ప్రచురితం

జీవితంలో
నాలుగు రోడ్ల జుక్షన్
దగ్గరకు వచ్చి
ఎటుపోవాలో ఎరక్క
అటూ ఇటూ
చూస్తోన్న మూర్తి ఒక
రోజున నిల్చున్నాడు
మద్రాసులో,
మైలాపూర్లో
నాలుగురోడ్ల

జంక్షన్లో, బస్ స్టాండ్ దగ్గరే.

మూర్తిలో యవ్వనం ప్రవేశించింది.

కానీ ఇంకా పోలేదు బాల్యం అతన్లోంచి.

అతణ్ణి అతనితోపాటు బస్ కోసం 'వెయిట్' చేస్తోన్న ఇంకో
పదిహేను మందినీ మాడ్చి చంపుతోంది చెన్నపట్నపు ఎండ.

కావలసింది తప్పించి మిగతా బస్సులన్నీ వస్తున్నట్టున్నాయి.
వచ్చినవన్నీ వెళ్ళిపోతున్నాయి.

ఎండ కాల్చి చంపుతూనే ఉంది.

మూర్తికి చిరాగ్గా ఉంటూనే ఉంది.

బస్సులకోసం కాసుక్కూర్చోడం, బస్సుల్లో నలిగిపోతూ నిల్చోడం,
ట్రాముల కెగ్రబాకడం, రిక్షాల్లో తూలిపోతూ పోవడం, ఎలక్ట్రిక్
ట్రయిన్లో నలిగి చావడం, అందరికాళ్ళూ పట్టుకొందికి తిరగడం
తిరగడం.

ఇలా జరిగిపోతోంది కాలం.

"ఉద్యోగం లేదు, సద్యోగం లేదు. ఈ ఊళ్ళో ఏదీ
దొరికేట్టులేదు. ఆఖరికి మంచినీటి చుక్కలయినా దొరకడంలేదు"
అనుకున్నాడు రాని బస్సుకోసం నిరీక్షిస్తోన్న మూర్తి.

దువ్వుకున్న జుట్టు దువ్వుకోనట్టుగా ఉంది. చొక్కా నలిగింది,
మాసింది. పైజమా ఒక్కచోటే చిరిగింది.

లోకం అంతా ఆ చిరుగువైపే చూస్తున్నట్టు బాధపడుతున్నాడు
మూర్తి.

వంటిమీద సరయిన బట్టలేదు. చేతిలో పుష్కలంగా
డబ్బులేదు. తప్పుల్లేని ఇంగ్లీషుముక్క లేదు. ఎవడు చూస్తాడీ
ఊళ్ళో నన్ను!

ఉద్యోగం కోసం రామయ్యగార్ని చూద్దామని వస్తే ఆయన
సుఖమైన వసతికోసం యెగూారు పోయారుట.

రేపు అక్కడికి పోవాలి. ఇప్పుడు అప్లికేషన్ రుసుం
చెల్లించడానికి గవర్నమెంటు వారి ఖజానాకి పోవాలి.

పోదల్చుకున్న చోటుకి పోయే బస్సులు రావడంలేదు. వస్తే ఆగడంలేదు.

‘నే చస్తే ఈరోజున ట్రామెక్కను.’

చిరాగ్గా నిల్చున్న మూర్తి విసుగ్గా అందరివైపు చూసేడు. బస్సుకోసం చాలామంది నిల్చున్నారు. అరవ ఫక్కిలో, ఆరుగురు జరీ అంచు ధోవతులు కట్టుకున్నారు. యూరోపియన్ ఫక్కిలో, ఇద్దరు ఉలెన్ సూట్లు వేసుకుని లేని దర్జా తెచ్చుకోబోతున్నారు. ఒకే గొడుగు నీడని నిల్చొన్న ఇద్దరాడవాళ్ళు ఎందుకోగానీ తెగనవ్వుతున్నారు. కాలేజీ స్టూడెంట్లా కనిపించే ఆడమనిషి పాడవుగా ఉన్నాననే గర్వంతో పాడవుగా నిల్చింది. మూర్తి దృష్టి పడింది ఆమె చేతిలో ఉన్న పుస్తకాల మీద.

ఆడవాళ్ళు చదివేస్తున్నారు బియ్యేలూ ఎమ్మేలూ!

ఆవిడ బస్సుక్కి కాలేజీకి వెళ్తుంది. నేను బస్సుక్కి ఖజానాకి పోవాలి.

ఏదో బస్సు వస్తోంది! ఆమె మీంచి కళ్ళు తీసేశాడు మూర్తి. బస్ ఇంకా దూరంలోనే ఉంది.

“మిస్టర్ మిస్టర్” అని ఎవరో ఎవరో పిల్చేరు. అటు తిరిగేడు మూర్తి.

రంగుల గొడుగు కింద నిల్చొన్న కాలేజీ స్టూడెంట్లా కనిపించే పడుచు దగ్గరగా రమ్మంది మూర్తిని. మూర్తి ఆశ్చర్యపోలేదు.

నిర్ఘాతపోయాడు. కొంచెం తేరుకుని దగ్గరగా వెళ్ళాడు.

మాసిన చొక్కా ఇంకా మాసింది. చిరిగిన పైజమా ఇంకా చిరిగింది. కొట్టుకునే గుండెలు ఇంకా కొట్టుకుంటున్నాయి. ఆవిడ తొందర పాటుతో మాట్లాడుతోంది.

“క్షమించి మరో విధంగా అనుకోకండి. కానీ అదిగో బస్ వచ్చేస్తోంది. ఈ ఉత్తరం అర్థంతుగా పోస్ట్ చెయ్యాలి. ఇంతవరకూ మర్చిపోయాను. టైమయిపోతోంది. పోస్టు బాక్సు - అదిగో అక్కడే ఉంది. దయచేసి అందులో పడేద్దురూ” అందామె మూర్తితో, ఆతుతతో, ఇంగ్లీషులో.

ఉత్తరంయేదో పోస్టు చెయ్యమంటోందని గ్రహించాడు మూర్తి.

పుస్తకం మధ్యనుంచీ

కవరు తీసి మూర్తి చేతికిచ్చిందామె, ‘పోస్టుచెయ్యక ఏంచేస్తావ్’ అనే ధీమాతో.

నా బస్సు కూడా నీ వెనకే వస్తోంది. అందులో పోయి నేను ఉద్యోగం కోసం ఖజానాలో డబ్బు కట్టాలి. ఆ బస్సుమించిపోతే ఇంకోటి వచ్చేట్టులేదు. రాకపోతే ఎండలో నిల్చొని చావాలి. ఈ ఉత్తరం ఇంత అర్థంబా? తరువాత ఎందుకు పడేసుకోకూడదు? మెయిల్ కి సాయంకాలం వరకూ వేళ ఉంది కదా అనే మాటలు అందామెనే తోచలేదు మూర్తికి.

చుట్టూనిల్చున్న మగాళ్ళంతా “ఏఁవద్దుష్టం, ఏఁవద్దుష్టం” అన్నట్టుగా చూస్తున్నారు.

ఆమె వైపు వాళ్ళవైపు చూసి తపాల పెట్టెవైపు నడిచేడు మూర్తి. నడుస్తూ నడుస్తూ కవరు మీద అడ్డన్ చూసేడు.

కలకత్తా ఏదో నంబర్న ఏదో వీధిలో ఉండే “అనిల్ కుమార్” అనే వాడికి “మోహిని, మద్రాస్” నుంచీ వెళ్తోందా ఉత్తరం.

అడ్డన్ చదవడం తప్పేమో, ఆవిడ చూసిందేమో అనే అనుమానంతో వెనక్కి తిరిగి చూసేడు. వేగిరం వెళ్ళమని సంజ్ఞ చేసిందావిడ.

ఏకంగా పరుగే తీసేడు మూర్తి.

తపాలా తీయడానికి బల్బోతు వచ్చేడు. వగర్చు కొంటూ వెళ్ళి ఉత్తరం అందజేసేడెలాగయితేనేం మూర్తి అతడికి. ఉత్తరం ఇచ్చాక వెనక్కి తిరిగేడు.

కదుల్తాన్న బస్సు గుమ్మంలో నిల్చొని ముడిచిన రంగుల గొడుగు చంకన పెట్టి రుమాలు ఊపిందావిడ మూర్తిని చూస్తూ. ఏం చెయ్యాలో తోచని మూర్తి రెండు చేతులూ ఊపేశాడు.

బస్సు దూరంగా పోయింది. ఆమె గుమ్మంలోంచి బస్సులోకి పోయింది.

ఈవిడే కాబోలు మోహిని!

ఎక్కడ ఉంటోంది? ఏమిటి చదువుతోంది?

అనిల్ కుమారుడెవడు? ఈవిడకీ వాడికీ ఉన్న సంబంధం ఏమిటి?

"ఎందుకోగానీ ఈవిణ్ణి చూస్తే నాకు ఎంతో ఇష్టంగా ఉంది"

అనుకున్నాడు మూర్తి.

'అనిల్ కుమార్'ని తలుపుకుంటే ఇష్టంగా లేదు.

"అనిల్ కుమారేమిటి అనిల్ కుమారు? షోకు పేరు. ఎందుకూ పనికిరాని షోకిల్లా రాయుళ్ళు పెట్టుకునే పాడు పేరు." అనిల్ కుమార్కి ఆవిడ ఉత్తరం రాసినందుకు విచారించినా తన చేత ఆ ఉత్తరాన్ని పోస్టు చేయించినందుకు గొప్ప పడిపోయాడు మూర్తి.

తన బస్సు పోయినందుకు మూర్తి విచారించలేదు, ఏదో ఘనకార్యం చేసినట్టుగా, ఎంతో సంతోషంతో, సంతృప్తితో మరో బస్సులో బైతాయిండాడు మరో అరగంటకి.

తరువాత డబ్బు కట్టడానికి ఖజానాలో ఉన్నంతసేపూ, తిరిగి ఇంటికి పాతమాంబళం వెళ్తున్నంతసేపూ, మధ్యాహ్నం ఇంట్లో ఉన్నంతసేపూ, సాయంకాలం పానగల్ పార్కులో కూర్చున్నంతసేపూ మోహిని గురించే, ఆమె గురించే ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు.

అంతా ఏదో కొత్తగా కనిపిస్తోంది.

ఉద్యోగం దొరకని, మంచినీళ్ళయినా దొరకని చెన్నపట్నం పాడు పట్నంలా కనిపించడంలేదు.

కంపుకొట్టే పాతమాంబళం సందూ మూడుగదుల మేనమామ ఇల్లా, ఎప్పుడూ మాసిన గెడ్డంతో ఉండే మేనమామా, చస్తేనేగాని పోని స్ఫోటకం మచ్చల మేనత్తా, ఎప్పుడూ తనతో ఆమె, ఆమెతో తను మాట్లాడానికి సందేహించే పదహారేళ్ళ మరదలు వరహాలూ, అన్నీ, అంతా ఎంతో ఆనందంగా మూర్తికి కనిపించేయి, కనిపించేరు. రాత్రి మేనమామ ఎందుచేతనోగానీ ఎక్కడికో వెళ్ళేడు అప్పుడప్పుడే చింతమొద్దులా పడుకుంది మేనత్త అప్పుడే

"నేను నిద్రపోతాను. నాన్నగారికి తలుపు తియ్యాలి ఎవరో ఒకరు" అంది పక్కగదిలో ఉన్న వరహాలు మూర్తికి వినిపించేలా.

ఇది నన్ను ముద్దుగా "బావా" అని ఎందుకు పిలవకూడదు? అనుకున్నాడు మూర్తి.

మూర్తికి ఆవేశంగా ఉంది. ఉత్సాహంగా ఉంది. గర్వంగా ఉంది.

"వరహాలూ! ఇలా రా" అన్నాడు మెల్లిగా, అత్తని లేపకుండా, వరహాలుకి వినిపించేలా.

మెల్లిగా ఉచ్చరించినప్పటికీ మాటల్లో అధారిటీ కనిపిస్తోంది, వినిపిస్తోంది.

"ఇలారా వరహాలూ!"

ఇంతకాలం పలకరించడానికి భయపడ్డవాణ్ణి ఇవాళ దీన్ని ఎలా పిలుస్తున్నాను?! మారుమాటాడకుండా ఎలా వచ్చింది వరహాలు పిలవగానే?!

"ఎందుకు బావా?"

"ఇందుకు"

చుట్టూ చేతులు వేస్తే ఎందుచేత ఊరుకుంది వరహాలు?!

కొత్తగా ఆడదాన్ని అదుముకున్న మైకంలో కళ్ళుమూసి "మోహిని! మోహిని!" అన్నాడు అస్పష్టంగా.

వరహాలు క్షూడా అంతా కొత్తే అయినప్పటికీ "మోహినెవరు?" అని అడిగింది ఆడదాని అప్రమత్తతో.

"నువ్వే మోహిన్లా ఉన్నావ్" అన్నాడు మూర్తి, ఒక్కసారిగా తెలివి తెచ్చుకుని, అలాటి సమయాల్లో మొగవాడికి ఉండే అబద్ధపు నైజంతో.

ఇంతలో మామయ్య తలుపుతట్టడం జరిగింది.

రాత్రి పడుకునే ముందు మూర్తి కళ్ళముందు మెరిసింది, మద్రాస్ ఎండలో రంగుల గొడుగు నీడని నిల్చున్న మోహిని. రాతంతా కలల్లేని నిద్రపోయేడు.

మర్నాడు అన్నాడు మామయ్య,

"మరయితే డబ్బెలానూ కట్టి అప్లికేషను పడేశావు కదా! ఎగ్జూరు పోయి ఆ రామయ్యగారిక్కూడా ఓసారి కనిపించు, దర్శనం చేసి బతిమాలితే ఏదైనా సాయం చేస్తాడాయన."

ఎగ్జూరు వెళ్ళి రామయ్యని చూడాలని లేనే లేదు మూర్తికి. మైలాపూర్ పోయి మోహిని కనిపిస్తుందేమో చూడాలని ఉంది.

"సరే" అన్నాడు.

రెండేళ్ళు కష్టపడి చదివి స్కూల్ ఫైనల్ సాధించి ఇంటర్మీడియట్ చదువుదామని ఉబలాటపడుతూ ఉంటే, "మీ మావగదగ్గరికిపోతే అతనేమయినా ఉద్యోగం ఇప్పిస్తాడు. వెళ్ళు వెళ్ళు, మెడ్రాస్ వెళ్ళు" అన్నాడు నాన్న.

దాన్తో పై చదువుకి వెళ్ళదామనే సరదా అలానే ఉండిపోయింది. మద్రాస్ చూడదామనే సరదాతో మద్రాసు వస్తే వచ్చీ రావడంతో ఆ సరదా తీరిపోయింది.

పాతమాంబళంలో పగలే చీకటిగా ఉండే గదిలో కూర్చొని "ఛీ, పాడు ఊరు, పాడు వెధవ్వారు. పనికి మాలిన ఊరు" అని మద్రాసుని నిందించుకున్నాడు మూర్తి.

ఇంత ఊళ్ళోనూ యాభై రూపాయిలిచ్చే ఉద్యోగంకూడా దొరకదు. దొరికినా ఆ జీతం బతకడానికి చాలదు. అదయినా లక్షాయాభైమంది కాళ్ళు పట్టుకుంటేనేగానీ దొరకదు. కాళ్ళుబట్టుకోడానికి రోజుకి అధమం పదిమైళ్ళయినా తిరిగి తిరిగి చావాలి.

ఎగ్మూరు వెళ్ళతానని చెప్పి మైలాపూర్ కి బయల్దేరిన మూర్తి "ఛీ పాడువూరు" అనుకోలేదు.

ఉద్యోగంలేదు సరే. కానీ, ఊరంత పాడుగాలేదు.

మాంబళం బస్ టెర్మినస్ దగ్గర కాఫీ హోటల్లోకి చకచకాపోతున్నాయి రెండు సిల్కుచీరెలు. "పాడుగుటావిడ మోహిని కాదు కద" అని పరిశీలించి చూశేడు.

ఆవిడ మోహిన్లా లేదు. ఆవిడ మోహిని కాదు.

మోహిని మాంబళంలో ఉండదు. కానీ, మైలాపూర్లో మాత్రం ఉంటుందని నిర్ధారణ ఏముంది?

ఇంతపట్నంలో ఆవిడ మళ్ళీ కనిపించడం అసంభవేమో? మోహిన్ని సులభంగా వెతకడానికి వీళ్ళేకుండా మద్రాస్ నగరం తగుమాత్రం పెద్దదిగా అయినా ఉండడం మూర్తికి ఇష్టం లేకపోయింది.

"ఛీ! పాడు ఊరు" అని మళ్ళీ విసుక్కున్నాడు లజ్ కార్నర్ లో దిగుతూ.

"హల్లో, మిస్టర్" అంది ఎదురుగా పాడుగ్గా నిల్చున్న ఆడమనిషి.

మూర్తికి నవనాళ్ళూ లాగేసినట్టయింది.

ఒకేసారి మల్లెలూ మందారాలూ పూసిన తీగలా నిల్చుంది మోహిని, తెల్లటి చీరతో, ఎర్రటి జాకెట్టుతో.

ముఖం కోలగా ఉంది. నడుం సన్నగా ఉంది. కన్ను పెద్దగా ఉంది. కళ్ళకి కాటుకుంది. సిగలో పువ్వులున్నాయి. పెదవులమీద నవ్వులున్నాయి. మనిషి ముచ్చటగా ఉంది.

"హలో! మళ్ళీ కనిపిస్తావనుకోలేదు. ఏమీ అనుకోకు. నిన్న శ్రమ ఇచ్చినందుకు నీకు. థాంక్స్ మాత్రం తీసుకో, నావి" అంది ఇంగ్లీషులోనే, జోరుగానే.

'థాంక్స్' అనే మాట అర్థమయింది మూర్తికి.

"తెలుగు మనిషిలా లేదు" అనుకుంటున్న మూర్తికి వీధిలో అంతా తమవైపు, చూస్తున్నట్టుగా తోచింది.

ఏ కాలేజీలో చదువుతున్నావని అడిగింది.

ఎక్కడా చదవనందుకు ఆ సమయంలో ఇదివరకంటే ఎక్కువ బాధపడ్డాడు. ఇంగ్లీషులో జవాబు వెంటనే ఇచ్చే భాషా పరిజ్ఞానం లేనందుకు కించపడి బాధపడ్డాడు.

మెల్లిగా ఒక్కొక్కమాటా వచ్చింది ఇంగ్లీషులో.

"నేను స్కూల్ ఫైనల్ పరీక్ష పాస్ చేసి ఉన్నాను. నేను ఇప్పుడు కాలేజీలో చదువు చుండుట లేదు."

"అయితే ఈ ఊళ్ళో ఏం చేస్తున్నట్టు?"

ఈవిడకి ఇంగ్లీషు తప్ప మరి ఏ భాషా రాదా?

ఎమ్మే చదువుతే నేను కూడా పరపరలాడించేద్దును ఇంగ్లీషు ఈవిళ్ళాగే.

"నేను ఈ ఊరు ఉద్యోగం నిమిత్తం వచ్చియున్నాను."

ముక్కుముక్కు తడుముకోవాలి. దిక్కుమాలిన బాధ.

ఈ కుర్రవాడితో ఇంకేమిటి మాట్లాడడం అనుకుంటున్నట్టుగా ముఖం పెట్టింది మోహిని. పెదవుల మీద నవ్వు మాత్రం పోలేదు.

ఇద్దరూ మొహమాటపడుతూ అరనిమిషం నిల్చున్నాక ఆ అరనిమిషంలో అనవలసిన మాటలు తర్జుమా చేసుకుని "అయిన

యెడల నేను పోయెదను. మరియు వచ్చెదను" అన్నాడు మూర్తి, పోవడానికి ఎంతమాత్రం ఇష్టంలేకపోయానా.

ఆవిడ కళ్ళలోకి చూడలేకపోయాడు. మెడవైపు చూశాడు. ఎడంచేతిలో పుస్తకం మీదకి కళ్ళు జార్చేడు.

మోహిని V ఆనర్స్ క్లాస్, ఫలానా కాలేజీ అనే పదాలు నల్లటి అక్షరాలతో నోట్‌బుక్ అట్టమీద రాసి ఉన్నాయి. ఏ కాలేజీలో చదువుతుందో తెలుసుకోవడంతో మూర్తిలో సంతోషం చరచరా లేచింది.

"అయితే, ఛీరియో" అందామె.

ఏమనడానికి పాలుపోక ఏదో ఇదిగా నవ్వేసిన మూర్తిని "అడగడం మర్చిపోయేను. నీ పేరేమిటి" అని అడిగిందామె.

తనపేరేమిటో తెలుసుకోవాలని కుతూహలం ఆవిడకి కలిగినందుకు మూర్తిలో ఈసారి సంతోషం జరజరలాడింది.

"నాపేరు 'మూర్తి' అయిఉన్నది."

అని సుస్పష్టంగా ఇంగ్లీషులో చెప్పేడు గొప్పగా.

"ఛీరియో" అన్నదామె.

మూర్తికూడా అదే అన్నాడు.

ఇంతలో వచ్చి నిల్చున్న బస్సులోనికి ఎక్కింది మోహిని, సునాయాసంగా పదిమందిని వెనక్కి నెట్టి.

పదిమందిమీదా చెప్పలేనంత కోపం వచ్చింది మూర్తికి. ఎగ్జూర్ వెళ్ళడానికి బస్సు ఎక్కుతూ తనో పన్నెండు మందిని తోసిపారేశాడు మోచేతుల్లో.

ఆరోజున మూర్తికి కోపం కలిగించినవారి సంఖ్య అంతటితో ఇరవై రెండయింది. పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగస్థుల్ని ఆశ్రయించడం అన్ని విధాలా మంచిదనేది మామయ్య చెప్పే సూత్రం.

ఆ సూత్రాన్ని ఆచరణలో పెట్టమని మేనల్లడికి సదా ఉపదేశిస్తూ ఉంటాడు.

ఆ ప్రకారంగా ఎగ్జూరు వెళ్ళి రామయ్యగారి కాళ్ళు పట్టుకోమని బోధించి పంపించేడు మామయ్య.

రామయ్యగారి పిలక పట్టుకుందికి సందేహించని వాళ్ళా వెళ్ళి మాట్లాడేడు మూర్తి ఆరోజున మోహిన్ని విడిచి వెళ్ళేక.

అదివరకు నలుగురైదుగురు ఉన్నతోద్యోగుల్ని చూడానికి వెళ్ళినప్పుడు వార్ని చూడమే జరిగింది కానీ వారితో మాట్లాడడం జరిగింది కాదు. ఎందుచేత?

నోటంట మాటరాకపోవడం చేత!

మరయితే ఇప్పుడింత చురుగ్గా, సమాన ఫాయిదాలో ఇతనో ఎలా మాట్లాడుతున్నాను? కారణం ఉంది. నాకా కారణం ఎంతో బాగా తెలుసు. ఏంటది?

"కుర్రాడు చాలా చురుగ్గా ఉన్నాడే" అనుకున్నాడు రామయ్య. తప్పో, ఒప్పో ఇంగ్లీషులో మాట్లాడుతే చాలు. తరించి పోయామనుకునే జాతి రామయ్యది.

తప్పులున్నారే ఇంగ్లీషులోనే మాట్లాడాలని అనుకుని వచ్చి అలాగే ఇంటర్వ్యూ సాగిస్తున్నాడు మూర్తి.

రామయ్య ఆఖరికి అన్నాడు.

"అబ్బాయ్. అప్లికేషన్ పంపించేశావు కద! ఏమయినా వీలుంటే చూస్తానే. నాల్లోజులు పోయాక మళ్ళీ ఓసారి కనిపించు" అని.

"థాంక్యూ వెరిమచ్" అన్నాడు మూర్తి.

"బైదిబై. మీ మీ 'అంకు' లెలా ఉన్నాడు?"

"హాయిజ్.. ఓకే."

ఓకే అంటే అర్థం?

తరువాత రామయ్య కుర్చీలోంచి లేచాడు. మూర్తి కూడా లేచాడు. రామయ్య ఇంట్లోకి పోయాడు. మూర్తి బైటకి వచ్చేడు.

బైటకి వస్తూ "థాంక్యూ మోహిని" అనుకున్నాడు ఎందుకో. సాయంకాలం ఇంటికి వస్తూనే మామయ్య అడిగేడు.

"రామయ్యగారేమన్నారా?"

"తనచేతిలో సాయం అంతా చేసి తీరుతానన్నాడు."

"నిజంగా"

"నిజంగా"

రామయ్యగారలా అన్నారా?"

"ఆహా! అన్నాడు, నీగురించి కూడా భోగట్టా చేసేడు"

"నిజంగా, నిజంగా?"

"ఎంతో నిజంగా నిజంగా."

"ఈ మామయ్యని చూసి ఇన్నాళ్ళూ ఎందుకు గడగడలాడేను?" అనుకున్నాడు మూర్తి.

మామయ్య తనలో తను నవ్వేసుకుంటూ, కోటు విప్పుకుంటూ అవతల గదిలోకి పోయేడు.

తరువాత, బాత్‌రూమ్‌లోకి ముఖం కడుక్కునేందుకు వెళ్తోన్న వరహోల్ని పైట పట్టుకు లాగేడు మూర్తి.

"అమ్మా నాన్న చూస్తే చంపేస్తారు. నీకో దండం బాబూ" అంది వరహోలు.

"మీ అమ్మా నాన్నా చూస్తే నాకేం భయం?"

"పోనీ, నీక్కాకపోతే, నాకు. ఒదిలేయ్ బావా" అని జాలిగా అడిగింది వరహోలు.

ఆ మాత్రం మగతనం ఆ పిల్లమీద ఆ పూటకి ప్రదర్శించి ఆపాటికి వదిలిపెట్టేడు మూర్తి.

కాణీ ఖర్చు పెట్టకుండా పెద్ద పెద్ద భవంతులు గాల్లో కట్టేస్తూ మర్నాటి పొద్దుటా వెళ్ళేడు మైలాపూర్.

మోహిని కనిపించింది కాదు. నాలుగోరోజు 'ఫలానా' కాలేజీ దగ్గర పొద్దుటా సాయంకాలం కాసినా ప్రయోజనం లేకపోయింది. కళ్ళు మాత్రం కాయలు కాచేయి. కళ్ళు కాయలు కాసినా, కొంచెం చీకటి పడినా, మెరీనా వెంబడి శాన్టోమ్‌వైపు నడుస్తూ, మోహినికోసం చూసుకుంటూ నడుస్తూ "ఆవిడ కనిపిస్తే కపాలేశ్వరుడికి కొబ్బరికాయ కొడతాను" అని మొక్కుకున్నాడు. ఉద్యోగం కోసం కూడా దేముడికి కొబ్బరికాయ కొడదామనుకోలేదు

అనుకుంటూ శాన్టోమ్ దగ్గర ఏదో సందులోకి మళ్ళేడు, నాలుగడుగులు నడిచేడు.

ఆవిడ అక్కడే కనిపించింది, ఎదురుగా వస్తూ ..

మోహినీ మోహినీ!

ఈ మోహిని నా మోమును చూస్తుందా చూడదా? చూడకపోతే ఎలా? నా అంతట నేను పలకరించలేను కదా ఎలా? హలో అనడమా? ఏమండీ అనడమా? మోహినిగారూ అనడమా? ఏం చేయడమేం చేయడం?-

అని తీవ్రాతి తీవ్రంగా ఆలోచిస్తూ, బితుకు బితుకూ చూస్తోన్న మూర్తి మోహిని కంటపడ్డాడు.

మూర్తిని చూడగానే ఆమె ఓ పెద్ద నిట్టూర్పు విడిచింది. ఆమె ఓ పెద్ద నిట్టూర్పు విడిచేక, కళ్ళల్లో సంతోషం ప్రకటించడం, తొందరగా ముందుకొచ్చి అతని రెండు చేతులూ పట్టుకోవడం, అతను ఆనందంతో వణికిపోడం అన్నీ అటు తరువాత ఒక్క క్షణంలో జరిగేయి.

"థాంక్ గాడీ సరిగ్గా సమయానికి కనిపించేవు" అని ఊపిరి విడిచింది మోహిని.

ఊపిరి పీల్చడం కూడా మర్చిపోయాడా అన్నట్టుగా ఉండిపోయాడు మూర్తి.

ఈలోపున, పొట్టిగా ఒకడూ, పొడవుగా ఒకడూ, సూట్లు తొడుక్కున్నవాళ్ళిద్దరు, వాళ్ళని దాటి ముందుకు పోయేరు. ఇరుగూలేని సందులో కార్పొరేషన్ దీపాల కాంతిలో కొద్దిపాటి జనం నడుస్తున్నారు. పక్క ఇంట్లోంచి ఎవరో చూస్తున్నారు.

మోహిని దగ్గరగా నిల్చింది. చేతులు వదలేదు.

"నాకు మళ్ళీ ఓ ఉపకారం చేసితీరాలి."

"చేసితీరతాను" అని మనసులో ఆ వెంటనే నిశ్చయం చేసుకున్న మూర్తి "యస్, యస్" అన్నాడు.

"వెనక్కి చూడు," అంది మోహిని.

వెనక్కి చూశాడు మూర్తి.

వెనక్కి చూస్తే ఏముంది? ఏమీలేదే!

"ఏమి? ఏమి?" అన్నాడు.

కార్నర్లో వాళ్ళిద్దరూ నిల్చున్నారు చూడు."

"యస్, యస్."

పొట్టిగా ఒకడు, పొడవుగా ఇంకొకడు నిల్చుని చూస్తున్నారు తమవైపు.

"నీకు ధైర్యం ఉందా?" అడిగింది మోహిని.

"యస్, యస్."

"అది బాగుంది. అయితే వెంటనే వెళ్ళి వాళ్ళిద్దర్నీ చితకతన్ను."

"యస్ యస్" అనేశాడు, దేనికి 'యస్' అంటున్నాడో అర్థం చేసుకోకుండానే, జీవితంలో అంతవరకూ తమ్ముణ్ణి తప్పించి మరెవరినీ తన్నకుండానే.

సరే అనేశాక తెలిసి వచ్చింది వాళ్ళని కొట్టమంటోందని. అప్పుడయినా, ఆమె ప్రవర్తన కొంచెం విపరీతంగా ఉన్నట్టు తోచలేదు.

ఉత్తరం పోస్ట్ చేయడం, పెద్దమనుష్యుల్ని పట్టుకు తన్నడం అనే రెండు పనులకీ తేడా కనిపించలేదు మూర్తికి.

అదెంతో ఇదీ అంతే. అది సాధ్యమైతే, ఇదీ సాధ్యమే!

"అయితే, వెళ్ళు వేగిరం."

"ఏల? తన్నుట?" అని మాత్రం అడిగేడు.

"ఇండాకటినుంచీ 'ఫాలో' అవుతున్నారు. డర్టీ రాస్కెల్స్. వాళ్ళకి బుద్ధి చెపితేనే గానీ లాభంలేదు. వేగిరం, వేగిరం వెళ్ళి తన్ను."

వాళ్ళామెని అనుమానిస్తున్నారనీ, వాళ్ళని చితగ్గొట్టవలసి ఉంటుందనీ గ్రహించాడు మూర్తి. మూర్తి కదిలేడు. వాళ్ళవైపు నడిచేడు. పళ్ళు పటపట కొరుకుతూనే ఉన్నాడు.

అంతవరకూ బాగా జ్ఞా పకం ఉంది.

తరువాత ఏం జరిగింది?

వీరాభిమన్యుడు కదిలేడు. శత్రువుల్ని సమీపించేడు. నరాధముల దగ్గర సెంటు వాసన వేస్తోంది. పగతురు పొగవదులుతున్నారు. తరువాత ఇంగ్లీషులో కీసు పాసులు. తెలుగులో ఒకటో రకం తిట్లు, బండబూతులు.

తరువాత?

తరువాత ఏమున్నది? గభీ గభీ, కొట్టో, తన్నో, నరుకో, అడీ అడీ! అడిచుడు కొట్టు! కొట్టు!

ఒకడూ, ఇద్దరూ! ముగ్గురి తన్నులాట!

తరువాత!

పొంగిన ఛాతీతో నిల్చున్న మూర్తి పక్కన నిల్చున్న మోహిని, ఎదురుగా నిల్చున్న పోలీసు జవాన్తో గడగడ ఇంగ్లీషులో చెప్తోంది. పోలీసువాడు ఏర్పి కూర్చిన పదాలతో, అరవ బూతుల్లో

వాళ్ళతో చెప్పుతున్నాడు.

వాళ్ళని తిడుతున్నాడు. వాళ్ళిద్దరూ వాజమ్మల్లా నిల్చున్నారు, విరగని ఎముకల్తో; చిరిగిన చొక్కాల్తో, తగిలిన దెబ్బల్తో.

తరువాత?

ప్రేక్షకులు వెంట వెళ్ళగా వాళ్ళిద్దరూ వెళ్ళిపోయారు. ప్రేక్షకుల్ని తప్పించుకొందికి మోహిని తనని రిక్షాలోకి తోసింది.

తనూ ఎక్కీంది.

తరువాత?

నేనూ మోహిని రిక్షాలో కూర్చున్నాం అనే విషయం గమనించగలిగేడు మూర్తి.

పొట్టి వెధవా, పాడుగు వెధవా, పోయేరు. ఇవాళ రాత్రి చస్తారు. చావనీ.

ఇంగ్లీషులో ఏవేవో ముద్దు పేర్లలో పిలుస్తోంది మోహిని. పిలుస్తూ మాట్లాడుతూ మధ్యలో ఆగింది.

ఆగి రెండు ముద్దులు పెట్టుకుంది మూర్తిని, ఈ బుగ్గ మీద ఒకటి, ఆబుగ్గమీద ఒకటి.

తరువాత మళ్ళీ మాటలు.

ఆమె అలా ముద్దు పెట్టుకున్నందుకు మూర్తి ఆశ్చర్యపోలేదు. జరుగవలసిందేదో జరిగినట్టుగా భావించేడు.

ఇప్పుడు ఉండవలసింది అనిల్ కుమార్ గాడు! ఉంటే ఏం చేసేవాడు? దెబ్బలాటా ఉండకపోను. ముందు తనే దోడు తీసి తోకముడిచేసేవాడు.

"రా. మోహిని! వాళ్ళతో మనకేల? మన మానాన్న మనం పోదాం" అనే బాపతు అయిఉంటుంది అనిల్ కుమార్ ది.

అంతే అంతే.

ఇంతలో రిక్షా ఆగింది, ఏదో డిస్పెన్సరీ ముందు.

దిగుతూంటే వళ్ళు నొప్పిగా ఉంది.

డిస్పెన్సరీలో టింబర్ అయెడిన్ రాస్తూంటే బాగా తెలివొచ్చింది.

కాంపౌండర్ కి మోహిని డబ్బు ఇస్తూంటే,

"ఒద్దొద్దు. నేనిస్తాను" అనగలిగేడు మూర్తి.

"వద్దూ వద్దూ నాన్ ఇస్తాను" అంది మోహిని. ఒక్క మాట మినహాయించి తెలుగులో పట్టి పట్టి మాట్లాడుతూ, నవ్వుతూ. తరువాత డిస్పెన్సరీలోంచి బైటకి వస్తూ

"మీరు ఆంధ్రాస్ కారా?" అని ప్రశ్నించాడు మూర్తి.

"నో" అంది మోహిని.

ఆవిడ తెలుగు మనిషికానందుకు కొంచెం విచారించేడు.

ఇంగ్లీషుమాట కొంచెం జోరుగానే వస్తోంది.

"మీరేమిటి చదువుతున్నారు?"

"నేనా? హిస్టరీ ఆనర్స్, ఫైనలియర్."

"V, ఆనర్స్ అంటే ఆఖరేడాదన్నమాట అనుకున్నాడు మూర్తి.

ఆనర్స్ చదవని జీవితమేల? అని వ్యధ చెందేడు.

అంతటితో మూర్తికి మోహినిని తప్పించి మిగతా చదువుకున్న వారందరిమీదా, డబ్బున్న వాళ్ళందరిమీదా, లోకంలో చాలా భాగమీదా ఎంతో కోపం వచ్చింది.

ఆ సమయంలో పొట్టిగా పొడవుగా ఉన్న వారిద్దరెవరైనా కనిపించినట్లయితే కొంచెం ప్రమాదం సంభవించేది,

"నిన్నెలా 'థాంక్' చెయ్యాలో తెలియకుండా ఉంది" అంది మోహిని నిల్చుండిపోతూ.

మూర్తికూడా ఆగేడు.

పక్కనే పెద్దగేటు. గేటు మీద పువ్వుల పందిరి. లోనికి పోతున్న రోడ్లు. రోడ్డుకి రెండుపక్కలా చెట్లు. వెనక ఎక్కడో వెలుగుతోన్న దీపాలతో భవంతి ఉన్న సూచన.

"ఇదే మా హాస్టలు."

"యస్, యస్."

"మళ్ళీ రేపొసారి రావూ?"

"యస్, యస్"

మోహిని, వెనక్కి ముందుకీ, చుట్టూ చూస్తోంది, అదోలా ముఖం పెట్టి. పొట్టి పొడుగుగా మళ్ళీ వస్తున్నారా? అనుకున్నాడు మూర్తి. లేదు వాళ్ళు రావడంలేదు.

అయితే, ఎందుచేత అలా చూస్తోంది మోహిని?

జవాబు వెంటనే వచ్చింది.

ఒక్కసారి అకస్మాత్తుగా, అతని మెడచుట్టూ చేతులు వేసి పెదవుల మీడ తన పెదవులాన్ని, అంత వేగిరంగానూ వదిలి వెనక్కిపోయింది మోహిని.

కొంచెం దూరం వెళ్ళేక "రేపు సాయంకాలం తప్పక రావాలి" అంది.

"యస్, యస్, యస్" అన్నాడు మూర్తి.

ఆక్షణంలో కనిపెట్టగలిగేడు.

వరహాలెలా వణుకుతుందో మోహిని కూడా అలానే వణికింది.

ఇలాంటి విషయంలో ఇద్దరాడవాళ్ళ మధ్యా తేడా లేదు. మూర్తి కొంచెం గర్వంగా అక్కణ్ణిచీ కదిలేడు. ఇంటికి వెళ్ళేసరికి చాలా రాత్రయింది. ఇంట్లో అంతా గాభరాపడ్డారు.

వాళ్ళలా గాభరా పడ్డందుకు చాలా సంతోషించాడు మూర్తి.

"ఏమిరా, దెబ్బలెలా తగిలాయిరా? ట్రాములోంచి కానీ పడ్డావా? ఏమిటి సంగతి? మాట్లాడవే?" అని మామయ్య ఆందోళనతో అడిగాడు.

ఎక్కువ బాధ నటిస్తూ "హాస్" అంటూ వాలుకుర్చీలో కూలబడ్డాడు మూర్తి.

"చెప్పరా? చెప్పవే?బాగా నొప్పిగా ఉందా? ఆస్పత్రిక్కానీ వెళ్ళాలిందా? వేగిరం చెప్పు" అన్నాడు మామయ్య.

అందుకు సమాధానంగా "మరేం ఫర్వాలేదు. మీ గాభరా చూస్తే నవ్వుస్తోంది" అన్నట్టు కొంచెం నవ్వి "వరహాలూ, మంచినీళ్ళుతే" అన్నాడు మూర్తి.

"తేవే, తేవే" అన్నాడు మామయ్య.

తెచ్చింది వరహాలు.

గళాసు చేతికి అందిస్తున్నప్పుడు తన కాలుతో ఆమె కాలు నొక్కేడు మూర్తి.

తరువాత ఓ కథ చెప్పేడు.

టెర్మినస్ దగ్గర బస్సులోంచి తను ఎలా దిగినదీ, అప్పణ్ణిచీ ఎవరో వెంటాడుతున్నట్టు ఎలా అనుమానించినదీ, నిజంగా ఎవరో ముగ్గురు ఎలావెంటాడినదీ, చీకటి సందులోకి రాగానే జేబులో పర్చుకోసం తనని వాళ్ళు ఎలా ఆపినదీ, ఆపగానే మొదటివాడి

కడుపులో పిడికిలితో తను ఏ రీతిగా పొడిచినదీ, కొంత దెబ్బలాట అయ్యాక, రెండో వాడి ముక్కు మీద ఏ విధంగా గుద్దినదీ, తరువాత ముగ్గురూ ఎలా పారిపోయినదీ, ఇంతలో తనని ప్రజానీకం చుట్టిముట్టి తనని అభినందించి, కట్టుకట్టించి సగౌరవంగా ఎలా సాగనంపింది -

అంతా కథంతా, జరిగినట్టుగా, చిన్న చిన్న డిటేల్స్ తో కూడా చెప్పేడు.

మామయ్య ఆశ్చర్యపడి సంతోషించేడు.

"నేనయితే ఈ కట్టుకథ నమ్మను" అని అత్తయ్య నోటితో చెప్పలేదు.

వరహాలు గర్వంతో, ఆనందంతోపొంగినట్టు స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది.

"ఆపిన వెంటనే పోలీసువాళ్ళకోసం కేకలు వెయ్యలేక పోయావురా?" అన్నాడు మామయ్య అంతా విన్నాక.

'అదినీలాటివాడు చేసేపని' అన్నట్టుగా చూసేడు మూర్తి. తరువాత, బాగా రాత్రి అయాక, మెలుకువగా ఉండే ఏదో పలవరిస్తున్నట్టుగా "వరహాలూ, వరహాలూ" అని కేకలు వేసేడు మూర్తి.

"వరహాలుకోసం పలవరిస్తున్నాడే దాన్ని వెళ్ళి వాడి దగ్గర కూర్చోమనరాడు" అంటున్నాడు పక్క గదిలో మామయ్య.

అత్తయ్య ఏదో గొణిగింది.

"ఫరవాలేదే కావలిస్తే నువ్వు అక్కడే ఉండు" అన్నాడు మామయ్య ఆమెతో.

అంతవరకూ గాఢ నిద్రలో ఉన్నట్టు నటిస్తోన్న వరహాలు కళ్ళు నులుపుకుంటూ అవతలగదిలోనుండి వచ్చి మూర్తి మంచం పక్క కుర్చీలో కూర్చుంది. అత్తయ్య చాపేసుకుని పడుకుంది.

చీకట్లో వరహాలు చెయ్యి పట్టుకున్నాడు.

తృప్తి అంతా ఆ రెండు చేతుల్లోనూ ఉంది.

తెల్లవారుతూందనగా నిద్ర వచ్చింది. మధ్యాహ్నం తెలివొచ్చింది.

వళ్ళంతా బరువుగా ఉన్నా మనసంతో తేలిగ్గా ఉంది.

"ఏరా ఎలా ఉంది" అని అడిగింది అత్తయ్య.

"సినిమాకి వెళ్ళాలనుంది" అన్నాడు మూర్తి.

ధుమధుమలాడుతూ అత్తయ్య గదిలోంచి వెళ్ళిపోయింది. కళకళాడుతూ వరహాలు గదిలోకి వచ్చింది.

ఆకుపచ్చ చీరకట్టుకుంది. కోరచూపులు కళ్ళలో పెట్టుకుంది.

"ఓహో! చాలా ఫస్టుగా ఉన్నావే! ఏదీ ఇలా వచ్చి ఓ ముద్దయ్య" అన్నాడు మూర్తి ఆమెని చూడగానే.

అత్తయ్యకి వినిపించవా నా మాటలు! అనుకున్నాడు.

"శే! మెల్లిగా మెల్లిగా! అమ్మ వినగలదు" అంది వరహాలు మెల్లిగా కోపంగా.

నేనో ఆడదాన్ని రెక్కపట్టుకు లాక్కొచ్చాను. అందరూ తెలుసుకోవచ్చు - అవి చాటించాలనే మొగవాడి మనస్తత్వం వరహాలుకి అర్థం కాలేదు.

"బావకి గుట్టు ఉంచాలని లేదు శీ!" అనుకుంది.

"అమ్మ విన్నా భయంలేదు. అమ్మమ్మ విన్నా భయంలేదు. పెళ్ళయాక కూడా ఇలాగే అంటావు కాబోలు" అన్నాడు మూర్తి.

వరహాలు ఏడుపు ముఖం పెట్టింది.

"ఏడవకు ఏడవకు నా చిట్టి తల్లీ" అన్నాడు మూర్తి. వరహాలు వెళ్ళిపోబోయింది.

"చూడు! ఇవాళ రామయ్య దగ్గరకి వెళ్ళాలి. పెట్టోంచీ నా బట్టలూ అవీ తీసి సిద్ధంగా ఉంచు, నే ముఖం కడుక్కునే లోపున" అని ఆజ్ఞ విసిరేడు.

"సిద్ధంగా ఉంచను" అంది వరహాలు వెళ్ళిపోతూ.

"అంటే సిద్ధంగా ఉంచి తీరుతుందన్నమాట." అని లేచేడు మూర్తి.

"థాంక్యూ మోహినీ!" అనుకున్నాడు ఓసారి.

సాయంకాలం రామయ్యతోకూడా తన కట్టుకథ చెప్పేడు.

"I am no pleased with you" అన్నాడు రామయ్య. మూర్తి పెట్టిన అప్లికేషన్ మీద ఉద్యోగం ఇస్తూ వస్తుందని కూడా ఆర్డర్స్ చేశారనీ, కమ్యూనికేషన్ చెప్పేడు రామయ్య.

అక్కణ్ణిచీ వస్తూ "నాక్కాకపోతే ఇంకెవడికిస్తాడు ఉద్యోగం! థ్యాంక్యూ మోహినీ!" అనుకున్నాడు మూర్తి.

ఎగ్మార్ నుంచీ ఇంటికి వచ్చేసరికి సాయంకాలం ఆరయింది. మోహిని దగ్గరకి వెళ్ళడానికి ఇంకో కొత్త డ్రెస్ వేసుకు తీరాలి.

ఇంటికి వచ్చి చెప్పేడు ఉద్యోగం విషయం.

ఆ సంగతి వినగానే -

మామయ్య పెద్దవాడు కాబట్టి గెంతులు వెయ్యలేదు.

అత్తయ్య సంతోషించకుండా ఉండలేకపోయింది, మామయ్య పెళ్ళాం కాబట్టి.

వరహాలు కళ్ళతోటే కావలించుకుంది, పక్క అంతా ఉన్నారు కాబట్టి .

"రామయ్యగారు ఎంత మంచివారా!! ఆయనకు థ్యాంక్స్ ఎల్లా చెప్పడమో ఏమిటో నాకు తోచకుండా ఉంది" అన్నాడు మామయ్య.

రామయ్యకి కాదు థ్యాంక్స్.

మోహినికి థ్యాంక్స్!

మోహినికే థ్యాంక్స్?

మోహినికే థ్యాంక్స్!

అనుకున్నాడు మూర్తి.

ఇంట్లో ఉన్న అయిదునిమిషాల్లోనూ వీలు చూసుకుని అయిదుసార్లు ముద్దులాడేడు వరహాల్ని. వీలు చూసుకుంది వరహాలు.

కొత్తబట్టలు వేసుకుని, ఇంటిగుమ్మం దిగుతూంటే "చీకటి పడిపోతుందిరా కుర్రాడా! ఇప్పుడు వెళుతున్నా వెక్కడికి?" అన్నాడు మామయ్య.

'కుర్రాడా' అని పిలవకు మామయ్యా" అన్నాడు మూర్తి.

తరువాత నాలుగురోడ్ల జంక్షన్ దగ్గర టెర్మినస్ రోడ్డుకి మళ్ళీ, విసురుగా నడిచేడు, నిండు యవ్వనపు గర్వంతో తీవితో.

తెలుగు సాహితీరంగంలో సామర్థ్యం తెరచుకుంటుంది. అనితర సామర్థ్యం ఆ సైలెంట్ అవంతంలో కలిసిపోయింది! అతడి హీరో అరచుకుంటుంది అందగాడు కాదు, అతడి కథానాయకుడు రిజర్వేషన్, దొంగ, తాగుబోతు, నమాజపు అట్టుడుగు సారథి! డినిరాడక కొట్టుకునే అల్లకల్ల! అతడి హీరోయిన్ కాలేజీబ్యూటీ కాదు. ఆమె ఒక రత్నాలు, సాదామనిషి, ఒక్కముఖమే అలల, అన్ని కోణాల నుంచి అణగి దొక్కబడిన దీవచీన వరిత! అతడి వాక్యాలు ఏదీ బాకులు, అతడి కథలు నమాజాన్ని (కాన్ ఎగ్జిమిన్ వేవే రాయల్లు, అతడి వచనాలు మూడుపాఠాల్ని కలిగించే వెనుమంటలు!! హడావిడిగా వరుగులైతే న్యాయమూర్తుల్ని, బడాబాబుల్ని, అధికార మదాంధుల్ని, నింబెట్ట, నిగ్గదీసి మూలం ఈ సైల్లో దాడి వేళాడు! అతడో లాయర్ కావొచ్చు, రచయిత కావచ్చు నిజానికి అతడో డాక్టర్... వ్యధార జీవుల గుండె లోతుల్ని ఎక్సరే తీశాడు, మేడినందే నమాజానికి ఆవరేషన్ అమరమన్నాడు. వదేళ్ళుగా రచనలు వేయకున్నా... వందేళ్ళు నిలిచే రచనలు వృష్టింనాడు!!! "క్రిరల్స్ పభ"

రావిశాస్త్రికి నివాళి

నవంబర్ 1993

